

Wrocław, dnia 6 lipca 2021 r.

**Senat Rzeczypospolitej RP
Komisja Ustawodawcza
Szanowny Pan Przewodniczący
Krzysztof Kwiatkowski**

Dotyczy: rozpatrzenie ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny (druk senacki nr 430, druki sejmowe nr 1125, 1218 i 1218-A)

Szanowny Panie Przewodniczący,

w związku z zaplanowanym na dzień 07.07.2021 r. posiedzeniem Komisji Ustawodawczej (nr 172), Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji (nr 107), na którym ma zostać rozpatrzona ustawa o zmianie ustawy – Kodeks cywilny (druk senacki nr 430, druki sejmowe nr 1125, 1218 i 1218-A), w załączeniu przekazuję stanowisko Polskiej Izby Doradców i Pośredników Odszkodowawczych w przedmiocie uwag przedstawionych przez Polską Izbę Ubezpieczeń.

Łącząc wyrazy szacunku, pozostajemy

z poważaniem

Dyrektor Biura
Justyna Halaś

Załącznik:

- stanowisko Polskiej Izby Doradców i Pośredników Odszkodowawczych w przedmiocie uwag Polskiej Izby Ubezpieczeń do ustawy z dnia 24 czerwca 2021 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny

**POLSKA IZBA DORADCÓW
I POŚREDNIKÓW
ODSZKODOWAWCZYCH**

**AL. WIŚNIOWA 47
53-126 WROCLAW
TEL. 695 202 505
E-MAIL: BIURO@PIDIPO.PL
WWW.PIDIPO.PL**

**KRS: 0000356465
NIP: 8992693417
REGON: 021262413**

Wrocław, dnia 6 lipca 2021 r.

**STANOWISKO POLSKIEJ IZBY DORADCÓW I POŚREDNIKÓW ODSZKODOWAWCZYCH
W PRZEDMIOCIE UWAG POLSKIEJ IZBY UBEZPIECZEŃ DO USTAWY
Z DNIA 24 CZERWCA 2021 R. O ZMIANIE USTAWY – KODEKS CYWILNY**

Mając na uwadze uwagi do projektu ustawy z dnia 24 czerwca 2021 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny zgłoszone przez Polską Izbę Ubezpieczeń pismem z dnia 02.07.2021 r., nasza organizacja pragnie przedstawić swoje stanowisko w tym zakresie.

Polska Izba Doradców i Pośredników Odszkodowawczych jest organizacją samorządu gospodarczego zrzeszającą podmioty prowadzące na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej działalność gospodarczą w zakresie doradztwa i pośrednictwa na rzecz klientów podmiotów rynku finansowego. Do celów statutowych naszej organizacji należy:

- ustanawianie i promowanie dobrych praktyk wśród członków Izby i innych przedsiębiorców z branży doradztwa i pośrednictwa na rzecz klientów podmiotów rynku finansowego,
- inicjowanie działań, które wpłyną na rozwój rynku doradztwa i pośrednictwa na rzecz klientów podmiotów rynku finansowego w Polsce,
- wspieranie inicjatyw gospodarczych członków Izby,
- prowadzenie działalności edukacyjnej.

Izba realizuje wyznaczone jej zadania m.in. poprzez współpracę z organami władzy państwowej i samorządowej, organizacjami społecznymi i gospodarczymi, a także opiniowanie projektów ustaw i aktów niższego rzędu.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że Polska Izba Doradców i Pośredników Odszkodowawczych z zadowoleniem przyjęła inicjatywę Prezydenta RP w zakresie uregulowania prawa do zadośćuczynienia osób bliskich najczęściej poszkodowanych. W ocenie naszej organizacji, przedłożony do dalszych prac w Senacie projekt, w pełni realizuje postulaty osób, które w następstwie czynów niedozwolonych, utraciły więź z osobami bliskimi – ciężko poszkodowanymi w wyniku takich zdarzeń. Polska Izba Doradców i Pośredników Odszkodowawczych w pełni aprobuje brzmienie zaproponowanego art. 446² k.c. przewidującego możliwość przyznania

**POLSKA IZBA DORADCÓW
I POŚREDNIKÓW
ODSZKODOWAWCZYCH**

AL. WIŚNIOWA 47
53-126 WROCLAW
TEL. 695 202 505
E-MAIL: BIURO@PIDIPO.PL
WWW.PIDIPO.PL

KRS: 0000356465
NIP: 8992693417
REGON: 021262413

zadośćuczynienia najbliższym członkom rodziny w razie ciężkiego i trwałego uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia, skutkującego niemożnością nawiązania lub kontynuowania więzi rodzinnej. Jednocześnie, mając na uwadze treść uwag do projektu przedstawionych przez Polską Izbę Ubezpieczeń, pragniemy wskazać, co następuje:

Ad. 1

Polska Izba Ubezpieczeń postuluje zastąpienie zawartego w projekcie słowa „trwałe” na „nieodwracalne”, do czego uzasadnieniem ma być m.in. powołany w treści stanowiska „stan śpiączki pourazowej”, który powoduje niemożność nawiązania kontaktu przez określony czas, a następnie, po kilku miesiącach osoba poszkodowana jest wybudzana i wraca do zdrowia. W ocenie PIDiPO, mając na uwadze także wykładnię pojęcia „trwały” wykształconą przez judykaturę, nie ma podstaw do zamiany tych pojęć, tym bardziej, że jak wynika z dalszej części uwag, Polska Izba Ubezpieczeń bez względu na użyte w tej normie określenie, postuluje wydanie przepisów wykonawczych, które ten stan miałyby ustalać, w szczególności poprzez przyjęcie określonej procedury.

Jednocześnie pragniemy zauważyć także, że mając na względzie wykładnię językową komentowanego przepisu, słowo „nieodwracalne” nie stanowi w istocie doprecyzowania słowa „trwałe”, ale wpływa fundamentalnie na hipotezę tej normy, wyznaczając inny zakres przedmiotowy przypadków nią objętych. Jak wynika z treści uzasadnienia do inicjatywy Prezydenta RP, intencją projektodawcy było właśnie objęcie takich przypadków zakresem omawianej regulacji – *„Od wielu lat w praktyce obrotu, w tym w orzecznictwie sądów powszechnych ujawniają się rozbieżności w wykładni obowiązujących przepisów prawa dotyczących odpowiedzialności deliktowej, to jest czy indemnizacji podlega krzywda najbliższego członka rodziny poszkodowanego polegająca na utracie więzi rodzinnej z poszkodowanym, który doznał ciężkiego i trwałego uszczerbku na zdrowiu. Zagadnienie to dotyczy przede wszystkim przypadków utraty więzi rodzinnej w następstwie stanu śpiączki pourazowej poszkodowanego lub stanu wegetatywnego. Ciężkie i trwałe uszkodzenie ciała powoduje w takich przypadkach niemożność nawiązywania lub kontynuowania więzi rodzinnej. Po stronie członków najbliższej rodziny poszkodowanego powstaje silna i długotrwała trauma.”*. Postulowana w tym zakresie zmiana doprowadziłaby zatem do zniweczenia celu regulacji poprzez ograniczenie przypadków nią objętych, co zdaje się nie realizuje intencji projektodawcy.

Ad. 2

Podobne uwagi Polska Izba Doradców i Pośredników Odszkodowawczych pragnie przedstawić w odniesieniu do propozycji zastąpienia pojęcia „niemożności nawiązania lub kontynuowania więzi rodzinnej” określeniem „zerwania więzi rodzinnej”, które to, zgodnie z wykładnią literalną, wyłączy chociażby możliwość uzyskania zadośćuczynienia przez nienarodzone jeszcze dziecko, którego rodzic został ciężko poszkodowany w wypadku przed jego urodzeniem. W takiej bowiem sytuacji istnieje ryzyko uznania, że w istocie po stronie nasciturusa nie doszło jeszcze do

POLSKA IZBA DORADCÓW
I POŚREDNIKÓW
ODSZKODOWAWCZYCH

AL. WIŚNIOWA 47
53-126 WROCLAW
TEL. 695 202 505
E-MAIL: BIURO@PIDiPO.PL
WWW.PIDiPO.PL

KRS: 0000356465
NIP: 8992693417
REGON: 021262413

nawiązania więzi rodzinnej, a tym samym nie ma podstaw do przyznania na jego rzecz zadośćuczynienia, pomimo rzeczywistego braku możliwości nawiązania relacji z bliskim. Wydaje się, że tak sformułowana propozycja ma na celu ograniczenie kręgu osób uprawnionych do zadośćuczynienia i w praktyce zniweczenia istoty projektowanej regulacji.

Ad. 3

Polska Izba Ubezpieczeń proponuje także wydanie upoważnienia do wprowadzenia w drodze rozporządzenia, procedury i podmiotu uprawnionych do wydawania orzeczeń o ciężkim i nieodwracalnym uszkodzeniu ciała lub zdrowia, skutkujących niemożnością nawiązania lub kontynuowania więzi rodzinnej, wskazując, że pożądane byłoby określenie zamkniętego katalogu stanów poszkodowanego spełniających zawarte w projektowanej regulacji. Jednocześnie PIU wskazuje, że procedura ta mogłaby być zbliżona do procedury stosowanej w procesie orzeczenia o stwierdzeniu trwałego i nieodwracalnego ustania czynności mózgu. Oznacza to w praktyce, że Polska Izba Ubezpieczeń po raz kolejny postuluje drastyczne ograniczenie zakresu przedmiotowego komentowanej normy poprzez przyjęcie, że wyłącznie stany obejmujące śmierć mózgu mogą stanowić podstawę do domagania się zadośćuczynienia, podczas gdy w takim przypadku mamy do czynienia w istocie ze śmiercią człowieka, a tym samym odrębną podstawą do dochodzenia roszczeń z tego tytułu. Podkreślić należy, że śmierć mózgu nie jest tożsama ze stanem wegetatywnym, którego zaistnienie również prowadzi do zerwania lub uniemożliwienia nawiązania więzi rodzinnej, a zatem mieści się w zakresie pierwotnego brzmienia proponowanej regulacji. Próba ograniczenia jej zakresu, poprzez wprowadzenie proponowanej przez Polską Izbę Ubezpieczeń procedury, nie tylko wydłuży sam proces ustalania stanu poszkodowanego, ale w praktyce pozbawi większość rodzin ciężko poszkodowanych prawa do zadośćuczynienia.

Ad. 4 i 5

Propozycja wyłączenia zadośćuczynienia w sprawach obejmujących ciężkie i trwałe uszkodzenie ciała w przypadku, gdy bliscy takich poszkodowanych otrzymali zadośćuczynienie, stanowi kolejną próbę ingerowania w założenia projektodawcy. Jak wskazywano także w toku prac legislacyjnych, o prawie do zadośćuczynienia w takim przypadku (kiedy najpierw wypłacono zadośćuczynienie na podstawie projektowanej regulacji, a następnie bliscy domagają się zadośćuczynienia za śmierć), będzie można mówić po uwzględnieniu indywidualnych okoliczności, ale wydaje się, że rozstrzygnięcie w tym zakresie należałoby pozostawić sądom, które będą każdorazowo w takich sprawach oceniały zarówno stan faktyczny, jak i rozmiar doznanej krzywdy.

Propozycje przedstawione przez Polską Izbę Ubezpieczeń w zakresie wyłączenia możliwości otrzymania zadośćuczynienia na podstawie projektowanej regulacji, jeżeli uprawniony otrzymał zadośćuczynienie z art. 446 § 4 k.c., jak również w przypadku, gdy po otrzymaniu zadośćuczynienia w związku z niemożnością nawiązania lub kontynuowania więzi rodzinnych, stanowi rozstrzygnięcie, które, ze względu na indywidualny charakter instytucji zadośćuczynienia, należałoby raczej

POLSKA IZBA DORADCÓW
I POŚREDNIKÓW
ODSZKODOWAWCZYCH

AL. WIŚNIOWA 47
53-126 WROCLAW
TEL. 695 202 505
E-MAIL: BIURO@PIDIPO.PL
WWW.PIDIPO.PL

KRS: 0000356465
NIP: 8992693417
REGON: 021262413

pozostawić praktyce sądowej, która rozstrzygając takie sprawy, będzie dysponowała możliwością oceny indywidualnych okoliczności, co nie wyłącza także, w niektórych stanach faktycznych, prawa do uzyskania zadośćuczynienia, także w przypadku wcześniejszego uzyskania świadczeń za ograniczenie więzi rodzinnych. Próba ingerowania w prawo do indywidualnej oceny każdego z takich przypadków stanowi raczej, w ocenie PIDiPO, dążenie Polskiej Izby Ubezpieczeń do ograniczenia kosztów związanych z realizacją takich świadczeń.

Ad. 6

W odniesieniu do próby wyłączenia możliwości uzyskania świadczeń przewidzianych w omawianej regulacji w przypadku, gdy podstawa do ich dochodzenia powstała przed wejściem w życie Prezydenckiego projektu należy wskazać, że powoływanie się przez Polską Izbę Ubezpieczeń na doświadczenia związane z wejściem w życie art. 446 § 4 k.c. są o tyle błędne, że dla osób uprawnionych do zadośćuczynienia za zdarzenia sprzed daty jego wejścia w życie, podstawę do dochodzenia zadośćuczynienia stanowił art. 448 k.c. (co, na marginesie, również było kwestionowane przez przedstawicieli rynku ubezpieczeniowego). Nie jest zatem prawdą, że w przypadku zadośćuczynienia za krzywdę wynikającą ze śmierci poszkodowanego, uprawnieni, którzy stracili bliskich przed datą jego wejścia w życie nie mieli podstaw do domagania się zadośćuczynienia, dlatego w tym zakresie uwagi PIU należy uznać za nieuprawnione i zmierzające do ograniczenia odpowiedzialności ubezpieczycieli kosztem osób bliskich ciężko poszkodowanych.

PREZES ZARZĄDU

Bartłomiej Krupa

POLSKA IZBA DORADCÓW
I POŚREDNIKÓW
ODSZKODOWAWCZYCH

AL. WIŚNIOWA 47
53-126 WROCLAW
TEL. 695 202 505
E-MAIL: BIURO@PIDIPO.PL
WWW.PIDIPO.PL

KRS: 0000356465
NIP: 8992693417
REGON: 021262413